

Як вчителю організувати свою роботу під час війни: рекомендації Державної служби якості освіти

У школах, розміщених в регіонах України, що не перебувають під обстрілами, поступово відновлюється освітній процес. Під час війни школа стає осередком, який дає змогу дітям отримувати не лише знання, але й психологічну підтримку, не втрачати відчуття приналежності до спільноти. Тому надзвичайно важливо гнучко підходити до організації роботи школи та налаштовувати освітній процес так, щоб він був комфортним і нетравматичним для дітей та педагогів.

Державна служба якості освіти у співпраці з ініціативою «Система забезпечення якості освіти», що впроваджується в межах проєкту «Супровід урядових реформ в Україні» (SURGe), та командою підтримки реформ Міністерства освіти і науки України розробили поради для керівників шкіл щодо організації освітнього процесу в умовах війни.

Навчальне навантаження та вибір форм і методів навчання в умовах війни

Найбільш оптимальна та безпечна форма організації освітнього процесу в умовах воєнного стану — дистанційна. Корисними у цій ситуації будуть напрацьовані під час пандемії коронавірусу моделі змішаного та дистанційного навчання у синхронному й асинхронному режимах.

Під час онлайн-занять педагогам варто проводити консультації з дітьми, інтегровані уроки, навчальні заняття-бесіди, полілоги та творчі заняття.

Водночас в умовах війни варто оптимізувати навчальне навантаження. Заняття у синхронному режимі важливі для учнів, проте більше в соціально-психологічному аспекті, ніж у навчальному. Тому їх кількість на день має бути принаймні вдвічі меншою, ніж під час дистанційного навчання в мирний час. Решту часу варто присвятити роботі в асинхронному режимі:

- спілкування у месенджерах;
- робота з онлайн-ресурсами (наприклад Всеукраїнська школа онлайн, На урок тощо);
- виконання дітьми вправ та завдань, що передбачають психологічне розвантаження, техніки врегулювання емоційного стану тощо.

Завдання можуть передбачати читання літератури, перегляд фільмів, малювання, ліплення, інші творчі заняття, що можуть допомогти зняти психічне та емоційне напруження.

Методи роботи з учнями слід добирати відповідно до навчального предмета, віку дітей та їхніх інтересів. Перевагу варто надавати проблемним, пошуковим, творчим методам роботи. В умовах війни бесіда або діалог кращі за інструкції чи розповіді, а творче завдання — за вправи. Онлайн-ігри, як можна використовувати під час навчання: «365° за шкалою медіаграмотності», «Пригоди Літератуса» і «Медіазнайко».

Оскільки використання групових, колективних форм роботи є ускладненим в умовах дистанційного навчання, варто робити акцент на дискусійних, партнерських варіантах і формах актуалізації опорних знань та закріплення теоретичного матеріалу, що сприятимуть розвитку актуальних соціальної та громадянської ключових компетентностей.

Обираючи методи роботи, важливо пам'ятати, що діти обмежені в ресурсах. Тому досліди, проєкти, творчі завдання варто застосовувати обережно, враховуючи наявність в учнів необхідного обладнання.

Домашні завдання, що передбачають виконання навчальних завдань із предметів, варто звести до мінімуму. Втім школи та вчителі можуть це регулювати залежно від ситуації, емоційного стану та потреб дітей.

Розклад занять

Розклад занять в умовах війни має бути гнучким та регулюватися залежно від поточної ситуації. Час початку першого уроку варто змістити принаймні на годину пізніше, оскільки діти можуть погано спати вночі через повітряні тривоги або психологічно нестабільний стан.

Робота педагогів

Учитель має академічну свободу й може самостійно визначати кількість годин на вивчення тієї чи іншої теми, обирати програмне забезпечення, методи та форми організації навчальної діяльності учнів.

В умовах війни вчителям варто переглянути календарні плани до кінця навчального року і спланувати вивчення предмета у найбільш зручний для учнів спосіб, створюючи для дітей комфортну, довірливу обстановку.

Оскільки освітній процес здійснюється переважно із застосуванням технологій дистанційного навчання, не зайвим буде повторити з дітьми правила роботи з онлайн-платформами, взаємодії у хмарних сервісах, інструменти спільної роботи з документами та засоби групової діяльності й комунікації.

Під час проведення онлайн-занять бажано залучати учнів до активної роботи, висловлювання своїх ідей та пропозицій, надавати можливість їм спілкуватися між собою.

Доцільним також буде проведення індивідуальних зустрічей з новоприбулими учнями з метою представлення закладу освіти як ефективного та безпечного освітнього простору і/або створення стислих інформаційних листів аналогічного змісту.

Інформаційний матеріал підготовлено для Державної служби якості освіти в межах ініціативи «Система забезпечення якості освіти», що впроваджується в межах проєкту «Супровід урядових реформ в Україні» (SURGe), та у співпраці з командою підтримки реформ Міністерства освіти і науки України.

«Супровід урядових реформ в Україні» (SURGe) є проєктом міжнародної технічної допомоги, що реалізується компанією Alinea International та фінансується Урядом Канади.